Dosarul nr. 2-21132312-05-2r-07102024 Judecătoria Cahul, sediul Central
Judecător Inga Gorlenco

Curtea de Apel Sud, sediul Cahul
D E CI Z I E
În Numele Legii

13 ianuarie 2025 mun. Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud, sediul Cahul,
judecând în componența:
***președintelui* completului de judecată,** **dnei:** *Natalia BONDARENCO*,
***judecătorilor*:** **dlui** *Vitalie MOVILĂ* și **dlui** *Serghei PILIPENCO*,

în lipsa părților, a judecat recursul ordinar, declarat de reprezentantul SRL „Berhord" administratorul insolvabilității – Sergiu Guțu împotriva încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16 septembrie 2024 prin care a fost admisă excepția de tardivitate, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Berhord" împotriva ÎM „Vinia Traian" SA cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de ÎM „Vinia Traian" SA către SRL „Berhord" privind încasarea sumelor,

C O N S T A T Ă :

În fapt.

La 07 septembrie 2021, S.C. „Berhord" S.R.L. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Î.M. „Vinia Traian" S.A. cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată S.C. „Berhord" S.R.L. a menționat că la data de 03.07.2017 între S.C. „Berhord" S.R.L. și Î.M. „Vinia Traian" S.A., a fost semnat Contractul nr. 23- 17C privind prestarea serviciilor și furnizarea echipamentelor. Potrivit pct. 1.1 din Contract, „Vânzătorul furnizează și dă în exploatare Cumpărătorului, marfa numită în continuare „echipamente" în conformitate cu anexa nr. 1 la Contract în baza actului de dare în exploatare a echipamentului, iar Cumpărătorul se obligă să recepționeze și să achite echipamentul în conformitate cu prevederile contractului".

În corespundere cu pct. 4.1 din Contract „prețul contractului constituie 13 400 EURO, în condițiile DPP-Chișinău (Incoterms - 2010) și include prețul echipamentelor, servicii de dare în exploatare a echipamentului, termen de garanție și TVA 20%". Furnizarea echipamentelor și recepționarea acestora de către Î.M. „Vinia Traian" S.A., la 19.10.2017 se atestă prin semnarea facturii fiscale între părți și în baza actului de verificare a decontărilor reciproce semnat de ambele părți la data de 31.12.2019.

La etapa actuală, Î.M. „Vinia Traian” S.A., în calitate de debitor, este în întârziere pentru achitarea furnizării bunurilor rezultate din contract și din factura fiscală seria nr. LV2902650 din 19.10.2017. Or, această factură a fost achitată parțial, respectiv din suma de 275 572, 66 a fost achitată doar suma de 233 949, 00 lei, restanța de 41 623, 66 lei nu a fost achitată, până în prezent mai bine de 3 ani de zile. La data de 02.07.2021, reclamantul a înaintat o somație față de pârât privind achitarea datoriei și penalităților de întârziere, fiindu-i acordat un termen până la 16.07.2021. Somația a fost recepționată de către pârât la data de 05.07.2021, la expirarea termenului oferit prin somație, pârâtul nu și-a onorat obligațiile sale. Consideră că, la data perfectării prezentei cerere de chemare în judecată, creditorul are o creanță certă, clară și exigibilă față de debitor în valoare de 41 523, 66 lei.

Notează că raportul juridic dintre părțile a apărut în perioada 2017, până la intrarea în vigoare a modificărilor la Codul Civil, operate prin Legea nr. 133 din 15.11.2018, respectiv, raportul juridic litigios dintre părți va fi reglementat de prevederile Codului civil de până la 01.03.2013.

În acest sens, menționează că, în conformitate cu art. 2 alin. (1) din Codul Civil, legislația civilă determină statutul juridic al participanților la circuitul civil, temeiurile apariției dreptului de proprietate și modul de exercitare a acestuia, reglementează obligațiile contractuale și de altă natură, alte raporturi patrimoniale și personale nepatrimoniale conexe lor.

Creditorul în cadrul raportului juridic obligațional, și-a executat indubitabil obligația corelativă față de debitor, fapt atestat atât prin ștampila instituției cât și prin semnătura aplicată de către reprezentatului companiei pe factura fiscală eliberată de către creditor cât și pe actul de verificare a decontărilor reciproce semnat de părțile contractante. Debitorul, însă, contrar obligațiilor legale și contractuale, evită să își execute obligația sa în raport cu creditorul. Mai mult, debitorul nici nu își justifică neexecutarea propriei obligații și încercând într-un mod abuziv să se eschiveze de la executarea propriei obligații, fapt ce ne oferă temei de a considera că debitorul în cadrul acestui raport juridic acționează exclusiv cu rea-credință și contrar prevederilor contractuale și legale, respectiv, prezenta acțiune este una întemeiată.

Având în vedere comportamentul și atitudinea de rea-credință a debitorului, în temeiul legislației în vigoare, creditorul este în drept să pretindă de la debitor penalități de întârziere.

La caz factura fiscală a fost eliberată la 19.10.2017, tot la aceiași dată au fost primite bunurile, potrivit pct. 4.4.3 din Contract, ultima rată urma a fi achitată în termen de 2 luni de momentul livrării bunurilor, respectiv, momentul livrării este 19.10.2017, iar scadența a fost la data de 19.12.2017. Pe cale de consecință, pentru suma restantă de 41 623, 66 lei, pârâtul datorează o penalitate contractuală de întârziere în cuantum de 56 275,19 lei.

Astfel, reclamantul solicită încasarea din contul pârâtului Î.M. „Vinia Traian” S.A. în beneficiul reclamantului S.C. „Berhord” S.R.L. datoria în valoare de 41 523, 66 lei, cu titlul de datorie de bază, penalitatea de întârziere în valoare totală de 56 275,19lei, calculată până la data de 01.09.2021, taxa de stat în cuantum de 2 933, 97 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 000 lei.

La data de 21 octombrie 2021 ÎM „Vinia Traian" SA a depus cererea reconvențională către SRL „Berhord" privind încasarea sumelor.

În cadrul ședinței de pregătire reprezentantul pîrîtului Î.M. „Vinia Traian" S.A., avocat Todorov Maxim a înaintat instanței cerere privind ridicarea excepției de tardivitate a cererii de chemare în judecată depusă de S.R.L. „Berhord" împotriva Î.M. „Vinia Traian" S.A. cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii privind ridicarea excepției de tardivitate a invocat că potrivit acțiunii civile înaintate de S.C. „Berhord" S.R.L., reclamantul solicită încasarea cu titlu de datorie a sumei de 41 523,66 lei constituite în baza contractului nr.23-17C din 03.07.2017 încheiat între S.C. „Berhord" S.R.L., în calitate de vânzător și Î.M. „Vinia Traian" S.A. în calitate de cumpărător.

Potrivit pct.4.4. din contractul nr.23-17C din 03.07.2017, părțile au stabilit următorul mod de achitare: 4.4.1.) 50 % din suma contractului în calitate de avans; 4.4.2) 30 % din suma contractului la momentul notificării despre pregătirea echipamentului către furnizare; 4.4.3.) 20 % din suma contractului în termen de 2 luni din momentul furnizării echipamentului. Conform ordinelor de plată anexate la dosar Î.M. „Vinia Traian" S.A. a achitat suma totală de 236 519 lei (140 000 lei + 53400 lei+27476 lei+13173 lei + 2470 lei), adică 86 % din prețul total al echipamentului.

Astfel, conform pct.19 din acțiunea civilă înaintată de S.C. „Berhord" S.R.L., aceștia indică că scadența obligației de plată a apărut la data semnării facturii fiscale din 19.10.2017, iar potrivit pct.4.4.3 din contract, ultima rată urma a fi achitată în termen de 2 luni de la momentul livrării bunurilor respectivă, iar scadența a fost la data de 19.12.2017. La speță, acțiunea civilă de încasare a datoriei a fost depusă la data de 07.09.2021, adică după 3 ani și 8 luni de la scadența obligației.

În corespundere cu prevederile art.267 Cod civil în redacția de până la 01.03.2019 care indică că (1) *Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani*.

Potrivit art.272 alin.2 Cod civil în redacția de pînă la 01.03.2019 (2) *Dacă legea prevede altfel, prescripţia începe să curgă de la data cînd obligaţia devine exigibilă, iar în cazul obligaţiei de a nu face, de la data încălcării acesteia. (9) Cînd este vorba de prestaţii succesive, prescripţia dreptului la acţiune începe să curgă de la data la care fiecare prestaţie devine exigibilă, iar dacă prestaţiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestaţii neexecutate*. Totodată, clauza penală fiind o pretenție accesorie, pretenției principale de încasarea a obligațiilor pecuniare este prescrisă și aceasta.

Potrivit art.7 alin.6 Cod civil în redacția de la 01.03.2019 (6) *Dispozițiile legii noi privitoare la termenele de prescripție atît extinctivă, cît și achizitivă (uzucapiune) se aplică termenului de prescripție care a început să curgă înainte de data intrării ei în vigoare și nu a expirat înainte de acea dată. În acest caz, termenul curs anterior se ia în cont. Începutul, suspendarea și întreruperea termenului de prescripție se determină, pentru perioada anterioară*

intrării în vigoare a legii noi, de legea veche. Astfel, termenul de prescripție extinctivă a rămas identic ca durată atît în redacția Codului civil de pînă la 01.03.2019, cît și de la 01.03.2019.

În atare ordine de idei a solicitat admiterea cererii de ridicare a excepției de tardivitate și respingerea ca fiind tardivă a acțiunii civile depuse de S.C. „Berhord" S.R.L. către Î.M. „Vinia Traian" S.A. privind încasarea sumei de 41 523,66 lei, penalității în mărime de 56275,19 lei, taxa de stat 2933,97 lei, cheltuieli de asistență juridică 5000 lei.

Poziția primei instanțe.

Prin încheierea Judecătoriei Cahul, sediul central din data de 16 septembrie 2024 s-a admis excepția de tardivitate înaintată de reprezentantul pârâtului Î.M. „Vinia Traian" S.A., avocat Todorov Maxim privind ridicarea excepției de tardivitate a cererii de chemare în judecată depusă de S.C. „Berhord" S.R.L. împotriva Î.M. „Vinia Traian" S.A. cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată.

S-a respins ca fiind tardivă, acțiunea înaintată de S.C. „Berhord" S.R.L. către Î.M. „Vinia Traian" S.A. privind încasarea sumei de 41 523,66 lei, penalității în mărime de 56275,19 lei, taxa de stat 2933,97 lei, cheltuieli de asistență juridică 5000 lei.

Solicitarea recurentului.

În dezacord cu încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16 septembrie 2024, la data de 01 octombrie 2024, administratorul insolvabilității SRL „Berhord" – Sergiu Guțu a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii menționate, cu emiterea unei noi decizii prin care cererea înaintată de „VINIA TRAIAN" SA privind excepția de tardivitate să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

Argumentele recurentului.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de judecată face trimitere la faptul că termenul scadenței este 19.12.2017, respectiv, acțiunea a fost depusă la 07.09.2021, este prescrisă 3 ani și 8 luni.

În sensul vizat fiind reiterate prevederile art. 186 [1] alin. (3) din CPC, Dacă nu se dispune repunerea în termen și/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată tu recurs.

Susține că recurentul a luat cunoștință cu încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16.09.2024, la data de 17.09.2024 fiind informat prin intermediul trimiterilor poștale.

Astfel notează că în conformitate cu art. 391 alin. (1) din Codul Civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 401 alin. (1) lit. a) din Codul Civil, cursul prescripției extinctive se întrerupe: printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice alt mod, expres sau tacit, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaștere tacită executarea parțială a obligației, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau a penalităților, construirea unei garanții, solicitarea unui termen de plată,

declararea compensării și alte asemenea manifestări care să ateste în mod neîndoielnic existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția.

Conform art. 401 alin. (3) din Codul Civil, în cazul survenirii circumstanței indicate la alin. (1) lit a), începe să curgă un nou termen de prescripție extinctivă chiar dacă circumstanța survine după expirarea termenului de prescripție extinctivă.

În speță, pârâtul „VINIA TRAIAN" SA a săvârșit acte, acțiuni de recunoaștere a datoriei de 41 523, 66 lei MD. Or, la data de 31.12.2019 a semnat actul de verificare prin care confirmă existența datoriei de 41 523, 66 lei MD, acest act este anexat la materialele cauzei.

Respectiv, începând cu 31.12.2019 a început a curge un nou termen de prescripție de 3 ani de zile, care expiră la data de 31.12.2022, dar acțiunea a fost depusă la data de 07.09.2021, drept urmare acțiunea este în interiorul termenului de prescripție.

În acest context specific, instanța de fond, eronat a admis cererea de tardivitate depusă de către „VINIA TRAIAN" SA, prin admiterea acestei cereri, recurentului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 din Constituția Republicii Moldova.

Termenul de declarare a recursului.

Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă, „*termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii*".

Din actele cauzei se constată că, încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central, a fost pronunțată la 16 septembrie 2024. Recurentul indică în recurs că a făcut cunoștință cu încheierea recurată la data de 17.09.2024. Recursul depus la 01.10.2024, prin prisma prevederilor art. 425 Cod de procedură civilă, se consideră declarat în termen.

Procedura de notificare a fost legal executată.

În corespundere cu prevederile art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, *recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet de 3 judecători, în baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților*".

În contextul normei enunțate, la data de 08.11.2024 *avocatul Todorov Maxim în interesele SA Vinia Traian a depus referință,* prin care a solicitat respingerea recursului cu menținerea încheierii instanței de fond. Potrivit acțiunii civile înaintate de SRL Berhord, reclamantul solicită încasarea cu titlu de datorie a sumei de 41 523,66 lei constituite în baza contractului nr.23-17C din 03.07.2017 încheiat între SRL „Berhord" în calitate de vînzător și S.A. „Vinia Traian" în calitate de cumpărător.

Potrivit pct.4.4. din contractul nr.23-17C din 03.07.2017 părțile au stabilit următorul mod de achitare: 4.4.1.) 50 % din suma contractului în calitate de avans; 4.4.2) 30 % din suma contractului la momentul notificării despre pregătirea echipamentului către furnizare; 4.4.3.) 20 % din suma contractului în termen de 2 luni din momentul furnizării echipamentului. Conform ordinelor de plată anexate la dosar SA Vinia Traian a achitat suma totală de 236 519 lei (140 ()0() lei + 53400 lei+27476 lei+13173 lei + 2470 lei), adică 86 % din prețul total al echipamentului.

Astfel, conform pct. 19 din acțiunea civilă înaintată de SRL Berhord, aceștia indică că scadența obligației de plată a apărut la data semnării facturii fiscale din 19.10.2017, iar potrivit pct.4.4.3 din contract, ultima rată urma a fi achitată în termen de 2 luni de la momentul livrării bunurilor respectivă, iar scadența a fost la data de 19.12.2017. La speță, acțiunea civilă de încasare a datoriei a fost depusă la data de 07.09.2021, adică după 3 ani și 8 luni de la scadența obligației.

Conform art.267 Cod civil în redacția de pînă la 01.03.2019: „(1) Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani". Potrivit art.272 alin.2 Cod civil în redacția de pînă la 01.03.2019: „(2) Dacă legea prevede altfel, prescripția începe să curgă de la data Cînd obligația devine exigibilă, iar în cazul obligației de a nu face, de la data încălcării acesteia. (9) Cînd este vorba de prestații succesive, prescripția dreptului la acțiune începe să curgă de la data la care fiecare prestație devine exigibilă, iar dacă prestațiile alcătuiesc un tot unitar, de la data ultimei prestații neexecutate". Totodată, clauza penală fiind o pretenție accesorie, pretenției principale de încasarea a obligațiilor pecuniare este prescrisă și aceasta.

Potrivit art. 7 alin.6 Cod civil în redacția de la 01.03.2019: „ (6) Dispozițiile legii noi privitoare la termenele de prescripție atît extinctivă, cît și achizitivă (uzucapiune) se aplică termenului de prescripție care a început să curgă înainte de data intrării ei în vigoare și nu a expirat înainte de acea dată. In acest caz, termenul curs anterior se ia în cont. Începutul, suspendarea și întreruperea termenului de prescripție se determină, pentru perioada anterioară intrării în vigoare a legii noi, de legea veche". Astfel, termenul de prescripție extinctivă a rămas identic ca durată atît în redacția Codului civil de pînă la 01.03.2019, cît și de la 01.03.2019.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului referitor la întreruperea termenului de prescripție prin semnarea Actului de verificare a decontărilor reciproce întrucît prin acest act doar s-au stabilit plățile efectuate între părți în baza ordinelor de plată. Alte careva efecte juridice acest act nu produce. Totodată, legiuitorul la art.401 Cod civil a exemplificat clar ce categorii de acțiuni pot fi considerate ca executare voluntară sau recunoaștere expresă sau tacită a datoriei.

Astfel:

- Act voluntar de executare: ultima achitare a datoriei conform ordinului de plată nr.436 din 18.05.2018 la suma de 13173 lei a condus la întreruperea termenului de prescripție cu începerea curgerii unui nou termen care a expirat la 18.05.2021; prin ordinul de plată nr.875 din 15.09.2021 la suma de 2470 lei nu s-a întrerupt termenul de prescripție, întrucît se întrerupe doar termenul de prescripție care nu este expirat, iar la data de 15.09.2021, prescripția era deja expirată;

- Recunoaștere tacită: executarea parțială a obligației (nu există); achitarea în tot sau în parte a dobînzilor sau penalităților (nu există); constituirea unei garanții (nu există); solicitarea unui termen de plată (nu există); declararea compensării (nu există) sau alte asemenea manifestări (nu există). Deci legiuitorul a exemplificat clar că pot servi drept acțiuni de recunoaștere tacită acțiuni reale care diminuează patrimoniul debitorului, sau întocmirea de acte

juridice suplimentare care prin sine conțin garanții suplimentare a executării obligațiilor, care la speță lipsesc.

În susținea poziției sale fiind reiterată practica CEDO (cauza Grafescolo SRL c. Republicii Moldova hotărârea din 22.07.2014, cauza Muhina c. Moldovei, cauza Nichifor c. Republicii Moldova ș.a.)

Aprecierea instanței de recurs.

Conform prevederilor art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă, *încheierea dată în prima instanţă poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părţi şi de ceilalţi participanţi la proces în cazurile prevăzute de prezentul Cod şi de alte Legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfăşurarea de mai departe a procesului*.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă, *Curţile de Apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii*.

În corespundere cu prevederile art. 427 lit. b) Cod de procedură civilă, *instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.*

Conform art.186[1] alin.(4) lit.b) Cod de procedură civilă „*Instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin.(3), este în drept să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare.*”.

Pornind de la prevederile legale citate, recursul s-a examinat fără participarea părților, însă cu înștiințarea acestora despre data şi ora judecării cauzei în ordine de recurs.

Analizând încheierea recurată în raport cu criticile formulate în recursul declarat, Colegiul judiciar constată faptul că, încheierea instanței de fond prin care s-a admis excepţia de tardivitate înaintată de reprezentantul pârâtului Î.M. „Vinia Traian” S.A., avocat Todorov Maxim în cadrul examinării cererii de chemare în judecată înaintată de depusă de S.C. „Berhord” S.R.L. împotriva Î.M. „Vinia Traian” S.A. cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată, este una pripită, motiv pentru care există temeiuri rezonabile de a casa încheierea recurată cu remiterea cauzei la rejudecare din următoarele considerente.

Din actele cauzei rezultă cu certitudine că, la 07 septembrie 2021, S.C. „Berhord” S.R.L. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Î.M. „Vinia Traian” S.A. cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată. În susținerea acțiunii fiind anexate acte care confirmă cerințele formulate.

Materialele cauzei atestă că la data de 03.07.2017 a fost încheiat contractul nr.23-17C din 03.07.2017, încheiat între S.C. „Berhord” S.R.L. în calitate de vînzător și Î.M. „Vinia Traian” S.A., în calitate de cumpărător. Potrivit pct.4.4. din contractul nr.23-17C din 03.07.2017, părțile au stabilit următorul mod de achitare: 4.4.1.) 50 % din suma contractului în calitate de avans; 4.4.2) 30 % din suma contractului la momentul notificării despre pregătirea echipamentului către furnizare; 4.4.3.) 20 % din suma contractului în termen de 2 luni din momentul furnizării echipamentului. Conform ordinelor de plată anexate la dosar Î.M. „Vinia Traian” S.A. a achitat

suma totală de 23 6 519 lei (140 000 lei + 53400 lei+27476 lei+13173 lei + 2470 lei), adică 86 % din datorie.

Conform cererii de chemare în judecată, reclamantul indică că scadența obligației de plată a apărut la data semnării facturii fiscale din 19.10.2017, iar potrivit pct.4.4.3 din contract, ultima rată urma a fi achitată în termen de 2 luni de la momentul livrării bunurilor respective, cu scadența la data de 19.12.2017.

În cadrul dezbaterilor judiciare reprezentantul pârâtului Î.M. „Vinia Traian" S.A., avocat Todorov Maxim a înaintat instanței cerere privind ridicarea excepției de tardivitate a acțiunii civile depuse de S.C. „Berhord" S.R.L. către Î.M. „Vinia Traian" S.A. privind încasarea sumei de 41 523,66 lei, penalității în mărime de 56275,19 lei, taxa de stat 2933,97 lei, cheltuieli de asistență juridică 5000 lei. În motivarea cererii privind ridicarea excepţiei de tardivitate a indicat că, potrivit acțiunii civile înaintate de S.C. „Berhord" S.R.L., reclamantul solicită încasarea cu titlu de datorie a sumei de 41 523,66 lei constituite în baza contractului nr.23-17C din 03.07.2017 încheiat între S.C. „Berhord" S.R.L., în calitate de vânzător și Î.M. „Vinia Traian" S.A. în calitate de cumpărător.

Potrivit pct.4.4. din contractul nr.23-17C din 03.07.2017, părțile au stabilit următorul mod de achitare: 4.4.1.) 50 % din suma contractului în calitate de avans; 4.4.2) 30 % din suma contractului la momentul notificării despre pregătirea echipamentului către furnizare; 4.4.3.) 20 % din suma contractului în termen de 2 luni din momentul furnizării echipamentului. Conform ordinelor de plată anexate la dosar Î.M. „Vinia Traian" S.A. a achitat suma totală de 236 519 lei (140 000 lei + 53400 lei+27476 lei+13173 lei + 2470 lei), adică 86 % din prețul total al echipamentului.

Totodată potrivit pct.19 din acțiunea civilă înaintată de S.C. „Berhord" S.R.L., se indică că scadența obligației de plată a apărut la data semnării facturii fiscale din 19.10.2017, iar potrivit pct.4.4.3 din contract, ultima rată urma a fi achitată în termen de 2 luni de la momentul livrării bunurilor respectivă, iar scadența a fost la data de 19.12.2017. La caz acțiunea civilă de încasare a datoriei a fost depusă la data de 07.09.2021, adică după 3 ani și 8 luni de la scadența obligației.

Prima instanță fiind investită cu soluționarea cauzei, prin încheierea din 16 septembrie 2024 a admis cererea privind excepția de tardivitate înaintată de reprezentantul pârâtului și a respins acțiunea ca fiind tardivă.

Pentru a pronunța încheierea instanța de fond a reținut că, reclamantul S.C. „Berhord" S.R.L. a omis termenul de înaintare a acțiunii privind încasarea datoriei și penalităților. În contextul în care obligația de plată a apărut la data semnării facturii fiscale din 19.10.2017, iar potrivit pct.4.4.3 din contract, ultima rată urma a fi achitată în termen de 2 luni de la momentul livrării bunurilor respectivă, iar scadența a fost la data de 19.12.2017. Corespunzător, acțiunea civilă de încasare a datoriei fiind depusă la data de 07.09.2021, a fost depusă în afara termenului general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Tot instanța de fond a reținut că actele cauzei atestă că reclamantul cunoștea sau cel puțin trebuia să cunoască că pîrîtul este în întîrziere, din data scadenței 19.12.2017, or obligația este determinată și rezultă din contractul nr.23-17C din 03.07.2017, fapt care nu este negat de reclamant în acțiunea civilă și termenul de 3 ani prevăzut prin lege pentru adresare cu acțiune în instanța de judecată cu privire la încasarea prejudiciului a expirat la data de 20.12.2020, însă acesta s-a adresat cu prezenta acțiune la data de 07.09.2021, adică cu o vădită depășire a termenului de prescripție.

Instanța de fond a reținut că depunerea unei somații din partea reclamantului la data de 02.07.2021, nu îl repune în drepturile sale procesuale, mai mult și această somație este depusă în afara termenului de prescripție.

În contextul probelor prezentate sub aspectul tardivității acțiunii, Colegiul judiciar reține că instanța de fond a analizat superficial probele prezentate, or a omis să facă o analiză completă în acest sens.

Astfel, în corespundere cu art. 391 alin.(1) Cod civil *Termenul general în interiorul căruia persoana poate să-şi apere, pe calea intentării unei acţiuni în instanţă de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani*.

Conform prevederilor art. 394 Cod civil *Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă*.

Potrivit dispozițiilor art. 395 Cod civil prevede că (1) *Termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului*. Iar potrivit art.395 alin.(4) Cod civil, *în acțiunile privind repararea prejudiciului, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când păgubașul a cunoscut sau trebuia să cunoască atât tipul prejudiciului, cât și pe cel care răspunde de el. (6) În cazul în care un debitor este obligat la prestații succesive, dreptul la acțiune cu privire la fiecare dintre aceste prestații se stinge printr-o prescripție extinctivă separată, chiar dacă debitorul continuă să execute una sau alta dintre prestațiile datorate*.

Notabil este faptul că la acțiunea formulată reclamantul a anexat copia actului de verificare privind decontările reciproce la data de *31.12.2019*, unde este indicată suma datoriei, actul în cauză fiind semnat de ambele părți.

Analizând încheierea recurată, Colegiul judiciar atestă că la examinarea cererii de tardivitate instanța de fond nu a dat nici o analiză actului de verificare din 31.12.2019 în sensul întreruperii termenului de prescripției.

Sub acesta aspect pertinente speței fiind prevederile art. 401 alin. (1) lit. a) din Codul Civil, cursul prescripției extinctive se întrerupe: printr-un act voluntar de executare sau prin recunoașterea, în orice alt mod, expres sau tacit, a dreptului a cărui acțiune se prescrie, făcută de către cel în folosul căruia curge prescripția. Constituie acte de recunoaștere tacită executarea parțială a obligației, achitarea, în tot sau în parte, a dobânzilor sau a penalităților, construirea

unei garanții, solicitarea unui termen de plată, declararea compensării și alte asemenea manifestări care să ateste în mod neîndoielnic existența dreptului celui împotriva căruia curge prescripția.

Conform art. 401 alin. (3) din Codul Civil, în cazul survenirii circumstanței indicate la alin. (1) lit a), începe să curgă un nou termen de prescripție extinctivă chiar dacă circumstanța survine după expirarea termenului de prescripție extinctivă.

În contextul normelor enunțate se atestă că nici instanța de fond nici părțile nu s-au expus asupra actului de verificare din 31.12.2019 care a fost anexat la cererea de chemare în judecată, mai mult acest act fiind abordat în referința reprezentantului pârâtului ca fiind doar un act prin care părțile au stabilit plățile efectuate între părți în baza ordinelor de plată. Cu toate acestea lipsește o analiză a instanței de fond asupra acțiunilor pârâtului „VINIA TRAIAN" SA care la data de 31.12.2019 a semnat actul de verificare unde este indicată suma datoriei de 41 523, 66 lei MD, mai mult că acest act anexat la materialele cauzei, fiind anexat repetat și la cererea de recurs.

În atare ordine de ideii, instanța de fond urma să se expusă asupra faptului dacă actul de verificare din 31.12.2019 a întrerupt sau nu termen de prescripție de 3 ani de zile.

Analizând încheierea recurată în raport cu recursul înaintat, Colegiul judiciar consideră că există temeiuri de a casa integral încheierea instanței de fond și de a restitui cauza civilă la rejudecare.

Potrivit art. 6 pct.1 CEDO***, orice persoana are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil***. Colegiul judiciar menționează faptul că, îi revine instanței de judecată obligația pozitivă să verifice cauza sub toate aspectele, să analizeze probatoriul administrat, inclusiv legalitatea acestuia, să cerceteze aspectele de fapt şi conformitatea lor cu motivele de drept invocate şi să ofere o soluție argumentată și motivată temeinic.

Dreptul la un proces echitabil vizează respectarea principiului egalităţii armelor, unde fiecare din părţi urmează să obţină posibilitatea de a-şi prezenta cauza în condiţii egale, care să nu plaseze într-o situaţie net dezavantajoasă în raport cu adversarul.

Instanța de recurs reține că, principiul egalităţii armelor – care reprezintă unul din elementele noţiunii mult mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiază de o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cazul, în condiţiile care nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte, în așa fel fiind asigurată și respectarea principiului securităţii raporturilor juridice, toate fiind părți constituente ale procesului echitabil.

Întru asigurarea calității actului de justiție, motivarea în fapt a hotărârii cuprinde analiza şi evaluarea probelor pe baza cărora s-a stabilit existenţa sau inexistenţa faptelor şi împrejurărilor constatate, iar motivarea în drept cuprinde justificarea aplicării în cauza judecată a anumitor norme de drept, căror li se va da o anumită interpretare.

În conformitate cu jurisprudența, CtEDO , motivarea unei hotărâri nu este o problemă de volum, ci una de esenţă, de conţinut, urmând a fi clară, concisă şi concretă, în concordanţă cu probele şi actele din dosar, asigurând o garanţie pentru părţi în faţa eventualului arbitrariu

judecătoresc, precum şi singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noţiunii de proces echitabil în condiţiile prevăzute de art. 6 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

În mod necesar, o hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele pro şi contra care au format, în fapt şi de drept, convingerea instanţei cu privire la soluţia pronunţată, argumente care în mod necesar, trebuie să se raporteze pe de o parte, la susţinerile şi părerile părţilor, iar pe de altă parte, la dispoziţiile legale aplicabile cazului din speţă.

La rejudecarea prezentei cauze, instanța urmează să țină cont de cele menționate în prezenta decizie, întru excluderea repetării erorilor admise, dispunând examinarea ei amplă și obiectivă, în ansamblu sub toate aspectele și în corespundere cu normele procesual-civile, adoptând în rezultat o hotărâre motivată și întemeiată.

În baza celor expuse, potrivit prevederilor art. 424, 427, lit. b), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar*,* –

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de SRL ,,Berhord" reprezentat de administratorul insolvabilității – Sergiu Guțu.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 16 septembrie 2024, prin care a fost admisă excepția de tardivitate, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de SRL ,,Berhord" împotriva ÎM ,,Vinia Traian" SA cu privire la încasarea datoriei, penalităților și cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională depusă de ÎM ,,Vinia Traian" SA către SRL ,,Berhord" privind încasarea sumelor, cu restituirea cauzei la rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă de la emitere.

Președintele ședinței, judecător: Natalia BONDARENCO

Judecătorii : Vitalie MOVILĂ

Serghei PILIPENCO